

TADEUSZ KUBIŃSKI

Mława

Hydrazyd kwasu izonikotynowego w zapobieganiu i leczeniu gruźlicy u nerek

Gruźlica u nerek jest schorzeniem często spotykanym na naszych fermach, ale wśród hodowców panuje opinia, że nerek chorych na gruźlicę nie można i nie opłaca się leczyć, wobec czego nie zgłaszają przypadków gruźlicy do lekarza weterynarii. Wiąże się to z występowaniem gruźlicy u innych zwierząt szczególnie u bydła i świń, których odpadki poubojowe i mleko są podstawową karmą dla nerek.

Obserwacje własne prowadzono na fermie liczącej około 180 nerek w okresie wrzesień 1964 r. — grudzień 1966 r. Norki należały do odmian „Pastel” i „Standard”. Fermę założono w grudniu 1963 r. Przy kompletowaniu fermy wszystkie sztuki były zdrowe i pochodziły z fermy, gdzie żadnych epizootii nie stwierdzono. Norki były żywione odpadkami poubojowymi pochodzącymi częściowo od zwierząt gruźliczych, oraz mlekiem od krowy, która jak się później okazało, była chora na gruźlicę. We wrześniu 1964 r. u 11 nerek odmiany „Pastel” zaczęły występować w okolicy szyjnej twarde guzy, które z czasem ulegały stopniowemu rozmiękaniu. Równocześnie chore zwierzęta traciły apetyt, włos stawał się matowy i nastrószone, u niektórych sztuk występowała duszność. Płynną zawartość guzów pobrano do badania bakteriologicznego i stwierdzono prątki gruźlicy. Wyniki bakteriologiczne były potwierdzone badaniem sekcijnym sztuk padłych, u których stwierdzono gruźlicę płuc, śledziony, wątroby i nerek. W związku z tym przystąpiono do leczenia. Początkowo stosowano streptomycynę w dawce 0,1 g dla wszystkich chorych sztuk. Wyników pozytywnych nie otrzymano. Wobec tego u kilku sztuk zwiększono dawki do 0,2—0,4 g. Wyniki leczenia nie poprawiły się, a przeciwnie, norki zaczęły padać. Przebieg leczenia streptomycyną ilustruje tabela 1.

Tab. 1

Ilość sztuk leczonych	Dawki streptomycyny	Czas leczenia	Wyleczono	Padło lub dobito
11	0,1	4 tygodnie	0	11
6	0,2—0,4	1 tydzień	0	6

Pod koniec roku dokonano uboju wszystkich nerek z wyjątkiem wyselekcjonowanego stada podstawowego. Badaniu sekcijnemu poddano tuszki 54 zabitych nerek. U 4 sztuk nie stwierdzono objawów chorobowych. W okresie zimy 1965 r. zachorowań nie obserwowano. Ruja, ciąża i wykoty przebiegały bez powikłań. Pierwsze zachorowania wystąpiły w końcu lipca i na początku sierpnia 1965 r. Objawy identyczne jak poprzednio. Zastosowano hydrazyd kwasu izonikotynowego w ilości 10 mg na sztukę, ale bez efektu leczniczego jak wskazuje niżej przytoczona tabela 2.

Tab. 2

Ilość sztuk leczonych	Dawka hydrazidu na sztukę	Czas leczenia	Padło	Wyleczono
9	10mg	3 tygodnie	4	0

Tytułem próby zwiększono dawkę do 16—17 mg na sztukę, a wobec jeszcze niedostatecznych wyników do 25 mg. Okazało się, że dopiero hydrazyd w takiej dawce był lekiem efektywnym.

Tab. 3

Ilość sztuk leczonych	Dawka leku	Czas leczenia	Wyleczono	Padło
12	25—30mg	8 tygodni	10	2

Jak widać z obu tabel efekt leczniczy przy stosowaniu 25 mg na sztukę zaznaczył się w całej pełni. W związku z powyższym postanowiono wszystkim norkom z chwilą odłączenia od matek podać hydrazyd profilaktycznie po 10 mg na sztukę dziennie, przez okres 3 tygodni, z powtórzeniem po 2 tygodniowej przerwie przez okres 14 dni. Od tego czasu przestały występować nowe zachorowania, norki rozwijały się dobrze. Na dokonanych 25 sekcjach w m-cu grudnia zmiany gruźlicze stwierdzono u 3 sztuk. Klinicznie u tych sztuk brak było objawów chorobowych. Poniżej podano sposób podawania hydrazidu. W pierwszym okresie próbowano podawać go w stanie rozpuszczonym w pokarmach płynnych — zawiesina żółtka w mleku. Sposób ten okazał się niepraktyczny, ponieważ norki niechętnie piły i nie było pewności ile przeznaczonego leku spożyły. W związku z tym postanowiono podać hydrazyd w niewielkiej ilości karmy, a resztę dawki pokarmowej bez hydrazidu. W profilaktyce hydrazyd można mieszać z całą ilością pokarmu. Wyżej wymienione dawki hydrazidu norki znosiły dobrze i żadnych ubocznych objawów działania leku nie obserwowano. Ponieważ hodowla nerek jest nastawiona na zysk, warto zwrócić uwagę na sprawy profilaktyki i leczenia z punktu widzenia ekonomicznego. Hydrazyd jest lekiem tanim i podawany w takich ilościach nieznacznie tylko podnosi koszt wychowu jednej norki. Na zakończenie warto zaznaczyć, że zwalczanie gruźlicy w hodowlach nerek powinno być zalecane ze względów epidemiologicznych i epizootycznych.

Wnioski

1. Norki „Pastel” są bardziej wrażliwe na zakażenie gruźlicą niż „Standard”.

2. Streptomycyna nie nadaje się do stosowania u nerek ze względu na nieefektywne działanie w dawkach 0,1 na sztukę dziennie i toksyczne działanie w większych dawkach.

3. Hydrazyd w dawce ok. 25—30 mg dla sztuk z objawami chorobowymi wywiera działanie lecznicze, a w dawce 10—15 mg dla sztuk zdrowych może być stosowany dla celów zapobiegawczych.

4. Stosowanie hydrazydu kwasu izonikotynowego dla celów leczniczych i profilaktycznych przy gruźlicy jest z punktu widzenia ekonomicznego całkowicie uzasadnione.

Adres autora: lek. wet. Tadeusz Kubiński, Mława, ul. Wójtostwo 77.

JADWIGA STEFFEN, RENATA SANDER-WACHOWICZ, EWA SZAFLARSKA-STOJKO

Choroba aleucka nerek — plazmocytoza. Cz. III.

Zakład Higieny Weterynaryjnej w Katowicach
Kierownik: prof. dr J. SZAFLARSKI

W uzupełnieniu badań nad przydatnością testu jodowego w rozpoznawaniu choroby aleuckiej przeprowadzono badania anatomopatologiczne, histologiczne i cytologiczne nerek kierowanych do uboju w wyniku dodatniego testu jodowego.

Celem pracy była kontrola stopnia korelacji stwierdzanych zmian z wynikami testu jodowego.

Materiał i metody

Badaniu poddano norki z dwóch hodowli: z fermy „X” omawianej w części II pracy z fermy „D” włączanej do badań w kierunku choroby aleuckiej w 1967 r.

Ferma „D” licząca ponad 1000 sztuk stada podstawowego o przewadze standardów prowadziła również odmiany kolorowe pastele i finpalo. Stado podstawowe uzupełniono podobnie jak w fermie „X” norkami importowanymi z tą różnicą, że importowano je od trzech lat, a nie od sześciu, jak to miało miejsce w fermie „X”.

Na fermie „D” przebadano testem jodowym 1802 norki. Procent nerek reagujących dodatnio był niższy niż na fermie „X” — wyniósł średnio 44,2 (62,0 na fermie „X”).

Badania anatomopatologiczne, histologiczne i cytologiczne przeprowadzono w dwóch grupach nerek z fermy „X”:

I grupa — 443 sztuk dodatnich w teście jodowym oraz II grupa — 197 samic jałowych eliminowanych ze stada na skutek braku przychówka (jeden z objawów choroby aleuckiej), a nie badanych testem z przyczyn technicznych.

Z fermy „D” badania anatomopatologiczne przeprowadzono u 351 nerek reagujących dodatnio w teście jodowym. Z grupy tej u 101 nerek przeprowadzono badania histologiczne.

Badanie anatomopatologiczne

1. Zestawienie wyników badania anatomopatologicznego grupy 443 nerek dodatnich w teście jodowym z fermy „X” ujęto w tabeli 1, w rozbiciu na odmiany oraz dodatkowo w odniesieniu do gruźlicy pod względem wieku.

Do próby jodowej norki tej grupy były wyselekcjonowane z przeznaczeniem do hodowli z dwukrotnie większego pogłowia, w dobrej kondycji, klinicznie pozornie zdrowe. Zaledwie u 11,5% nerek sekcjonowanych stwierdzono słabszy wzrost oraz nieznaczne wychudzenie. Narządem, w którym najczęściej stwierdzano odchylenia od normy była śledziona. U 63,4% nerek stwierdzono obrzęk tego narządu o różnym natężeniu, od słabego (zaokrąglenie brzegów) do kilkakrotnego powiększenia. W nerkach zmiany lokalizowały się głównie w warstwie korowej, wybroczyny i cysty u 8,3%. Obrzęk nerek stwierdzono u 8,3% sekcjonowanych zwierząt (fot. 1 — obrzęk nerek i wybroczyny pod otoczką nerek). Nie stwierdzono zmian anatomopatologicznych u 16,2% nerek tej grupy. Na podkreślenie zasługuje wysoki procent stwierdzanej gruźlicy — 46,0% u nerek starszych (roczniki 1963, 1964, 1965), podczas gdy u nerek młodych (1966) było jej tylko 8,9%.

2. Zestawienie wyników badania anatomopatologicznego drugiej grupy 197 jałowych samic z fermy „X” ujęto w tabeli 2.

W grupie tej nasilenie zmian było wyraźnie słabsze a procent nerek, u których w ogóle

Tab. 1. Zestawienie wyników badań anatomopatologicznych i histologicznych, nerek dodatnich w teście jodowym z fermy „X”

Odmiana	Ilość nerek badanych	Obrzęki śledziony	Zwyrodnienie wątroby	Przekrwienie wątroby	Wybroczyny na nerkach	Stare ogniska w nerkach	Blizny i cysty w nerkach	Obrzęk nerek	Obrzęk wątroby chłonnej	Ilość nerek młodych	Gruźlica młodych	Ilość nerek starszych	Gruźlica starszych	Wychudzenie słaby wzrost	Sekcyjne ujemny	Histologiczne ujemny	Histologiczne dodatni
Standardy	318	63,5	9,7	5,3	17,8	10,0	6,9	6,3	4,2	240	10,0	78	48,7	13,8	19,4	6,9	93,1
Pastele	26	57,6	19,2	7,6	19,2	30,8	23,9	19,2	11,7	11	9,0	15	40,0	11,5	15,3	3,8	96,2
Topazy	26	53,8	7,6	11,5	34,5	7,6	19,2	7,6	—	16	6,2	10	50,0	11,5	7,6	3,8	96,2
Hedlundy	14	42,8	21,4	7,1	7,1	—	—	7,1	36,7	12	8,3	2	—	—	14,2	7,1	92,9
Perłowe	52	71,1	15,3	13,4	25,0	7,5	7,5	13,4	15,3	31	3,2	21	47,6	1,9	3,8	5,3	94,7
Platyny i Szafiry	7	100,0	—	14,2	28,5	14,2	—	—	42,7	5	—	2	—	—	—	—	100,0
Kolory razem	125	63,2	14,4	11,2	24,0	12,0	12,0	15,2	7,5	53	5,0	50	42,0	5,6	8,0	4,8	95,2
RAZEM	443	63,4	11,2	7,0	19,6	10,6	8,3	8,3	7,4	315	8,9	128	46,0	11,5	16,2	6,3	93,7